

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ezechielis Spanhemii Dissertationes De Praestantia Et Usu Numismatum Antiquorum

Spanheim, Ezechiel

Amstelodami, 1671

2. Circa scribendi rationem antiquam apud Graecos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12878

teris Instrumenti ante Esdram scriptura, visum est eruditus omne litis arbitrium deferre.

Circa scribendi rationem.

Unum præterea nec ingratum, ut opinor, Phœnicæ originis, non in litteris solum Græcorum, sed in scribendi etiam ratione, monumentum, lubet hic ex Nummis accerere. Notum Phœnices, vel teste Herodoto, juxta morem Hebræis, Syris, Arabibus, Ægyptiis, aliisque Orientalibus usitatum, dextra sinistram versus litterarum ductus instituisse. Eandem quoque scripturæ rationem in antiquis Gotthorum faxis, annotavit antiquitatis patriæ restaurator Olavus Wormius. Id autem alias à Græcis omissum, ut motui naturali minus consentaneum, aut aliis de causis, quas nihil adtinet hoc loco commemorare. Antiquissima tamen illius Phœnicæ moris vestigia nonnulla observarunt jam eruditi, in ea Græcorum scriptura *βασροφιδόν* dicta, quæ ex parte eam referebat, & qua Solonis olim Leges, & Inscriptio quædam Olympica apud Pausaniam, descripta leguntur. Aliud præterea hujus rei exemplum idem auctor mihi subministrat, qui antiquæ Agamemnonis Statuæ, nomen à dextra in lavam excurrentibus litteris inscriptum fuisse alibi observat. Sed clario-
ra adhuc hodie, & genuina ejusdem æmulationis argumenta sese offerunt, in antiquissimis aliquot Græcorum Nummis, & Sicularum vel maxime, in quibus *ΣΑΛΕΤ* pro *τέλας*, *ΝΟΛΑΡΜΙ* pro *Ἰμεραίων*, *ΝΩΙΑΤΣΕΤΕΣ* pro *Σεγασαίων*, *ΝΩΙΤΝΩΝΙΑΣ* pro *Σελινοντίων*, *ΝΑΤΙΜΟΝΑΗ* pro *Πανορμίτιων*, *ΑΝΙΜΑΜΑΧ* pro *Καμαρῖνα*, & in nummo Insulæ Liparæ Cimeliarchii Palatini *ΠΙΛ* pro *ΛΙΠ* seu *Λιπαρῶν*, ac in nummis Magnæ Græciæ *ΛΥΑΧ* pro *ΚΑΤΑ* seu *Καυλωνάτων*, *ΑΓ* seu *Γαλείων*, aliaque id genus Phœnicum more sinistrorsum non semel scripta leguntur. Hoc autem non

Litter.
Run. cap. v.
& xxv.

Eliae. 1.

non temere hic à me observari intelliget, qui præter Cadmæam litterarum Græcarum originem, Phœnices & colonos eorum Carthaginenses tot annos Siciliam inhabitasse, vel apud Thucydidem aut Diodorum legit, adeo ut nullibi plura illius linguæ aut gentis supersint vestigia. Quod ipsum de hac insula Vir doctissimus in reconditæ eruditionis opere, alicubi adfirmat, *Itaque Phœnicum ibi vestigia pene tam multa, quam in ipsa Phœnice.* Alicubi quoque nonnulla ejusdem scripturæ exempla sese offerunt, ut quodam in Nummo Ephesiorum ΝΩΙΘΕΦΕΩΙΜΕΤΡΑ ΑΓΓΕΛΙΣ ΕΦΕΣΙΩΝ, & quibusdam id genus; quod casu etiam nonnunquam aut incuria monetariorum potuisse contingere, haud difficulter largiar. Hinc saltem Nummos veterum tractantes, litterarum in iis apices & ductus diligenter excutere meminerint, ne quod aliquibus accidisse meminim, pro Græcis litteris aversis, peregrinas nobis & exoticas confidenter obtrudant. Quæ res etiam fefellit Virum de hac antiquitate optime alias meritum, Joannem Tristandum, qui in Nummo quodam Cæsareæ *Coloniæ* illam pro Flavia, Alphæam dictam festi-
ve comminiscitur, errore ex litteris ΛΑΦ in Nummo inversis pro ΦΛΑ. seu Flavia; id enim nomen illi Urbi adhæsisse, ob deductam in eam *Coloniæ* à Vespasiano, quod vel Plinius docere illum potuisset, & alii
Nummi cum adjuncta FLAVIÆ appellatione abunde arguunt, COL. PR. FLAVIA CÆSAREA. Eandem quoque scripturam notabam nuper in nummis *Tripolitarum*, cum in Museo Regio Parisiensi, tum in altero Collegii Claramontani, inspecto mihi singulari comitate Cl. Viri Gabriëlis Costartii, Sirmondi ex affe-
hæredis. Inscripti enim illi itidem, præter signatam urbem ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ, cum iisdem litteris aversis

In Præfat.
Colon.
Phœn.

Com. Hi-
stor. T. 11.
pag. 168.

Lib. v. cap.
13.

ΑΑΦ pro ΦΑΑ. Unde FLAVIÆ etiam nomen nobili huic urbi Phœniciaë adjunctum discimus, haud minus ac *Cæsarea Palestina*, & alteri ejusdem tractus, *Neapoli Samaria*, præterea *Samosatis*, *Chalcidi*, *Sinope*, *Dewelto*, *Eumenia*, *Critie*, quas singulas in præclaris earum Nummis adhuc superstitis ΦΑΑ. aut FLAVIÆ vel ΦΑΑΟΥΙΟΠΟΛΕΩC etiam nomen præferre (recepto scilicet *Coloniarum*, aut *instauratarum urbium more*) aliquoties observasse memini. Alias vero, haud absimili cum *Tristano errore*, plurimos in tractandis *Inscriptionibus Græcis* versatos novi, dum vel in *aversas* id genus, aut *inversas etiam litteras* incidunt; in quibus tradendis ad barbaras litteras parum opportune nonnulli confugerunt.

De præcis
litteris aut
Nummis
Hispanicis.

Dialog. vi.

Litter. Run.
nic. cap. 10.

Vide Mu-
seo de las
Medall.
Españ.

Quo loco etiam de *præcis Gothorum*, aut *Hispanorum litteris*, non inutilis, aut *in jucunda sese offert* disquisitione. Quum enim plurimi Nummi cum *ærei*, tum *argentei rudioris* alias operis, & *ignotis ut plurimum litteris signati* occurrant, & in *Hispania* vel maxime, hinc non una de iis occurrit *Antiquariorum sententia*. *Antonius Augustinus* præter *Punicos & Gothicos Hispaniaë Nummos*, aliquot ex iis *veteri patriæ linguæ characterè exaratos* credidit. *Olaus Wormius* *diversam sententiam amplexus*, eosdem à *Gotthis* in *Hispania* signatos, & *clara litteraturæ Gothicæ vel Runicæ argumenta præferre existimat*. At rursus *viri docti*, qui non ita pridem in *illustrandis Nummis patriis* versati, *Antonii Augustini prementes vestigia*, omnes id genus *peregrinis aut barbaris litteris insculptos*, *præcis Hispanicis annumerant*. Unde quum apud *Livium*, *argenti Osensis*, & *signati Osensis* ab *Osca antiqua Urbe Hispaniaë denominati*, mentionem non semel *injetam reperissent*, Nummos illos *argenteos* in *Hispania*

nia obvios, in quibus passim equus cum jaculo decurrens cernitur, pro illo prisco *signato Osciensi* protulere. Rationes vero quibus nituntur, petitæ aut è numero, & multitudine Nummorum, qui in Hispania quotidie effodiuntur; aut è characteribus ignotis; aut è communi illo in iis Symbolo equitis decurrentis. Hæc autem, ut ingenue fatear, percussos quidem in Hispania Nummos id genus; sed non ab Osciensibus magis, quam à Gotthis Hispaniæ per tot annos incolis, suadere mihi & evincere videntur. Potior illa auctoritas aliquanto, meo iudicio, quam ex Osciæ Nummis sub Augusto & Tiberio signatis, & ex Hispanico familiæ Afraniæ apud Fulvium Ursinum numismate ostendunt, cum eadem capitis imberbis & decurrentis equitis in altera parte effigie, & ignotarum in iisdem litterarum figura. Quod ipsum firmare videntur, quæ de non una litterarum forma apud Hispanos veteres, prisca auctores tradidere; ex quorum numero Strabo, illos nec uno Lib. v. scribendi genere, nec una lingua usos jam olim adferuit. Si tamen meum qualecunque iudicium liceat hic obiter interponere, aliquot ex iis ad Punicos veteris Hispaniæ Nummos, plerosque autem rudiores ad Gothicos ejusdem tractus referre consultius existimarem. Neque enim soli Gaditani, aut vicini tractus Nummi, Punicis accensendi, ut statuunt Viri docti, quasi Pœnorum in Hispania imperium & lingua non ulterius sese dissuderit. Utriusque vero vestigia non in Batica Vil. Sam. Boch. de Colon. Phœn. l. 1. c. 3. 5. solum, sed Tarraconensi etiam Provincia observarunt eruditi, & vel una Carthago nova, Pœni Amilcaris in eadem opus, abunde ostentat. Gotthis vero adscribendos plerosque illos argenteos cum equite decurrente, aut geminis symbolis, potius quam antiquis Osciensibus, multa suadere mihi videntur. Talia nempe, diurna

turna

turna Gotthorum in Hispania sedes, quæ litteras eorum & linguam in eandem invexit, & eam Nummorum id genus copiam in eodem tractu subministrat, cum ad spectus in iis rudioris & recentioris operis, & cum Gotthicis aliis Nummis Galliæ aut Italiæ confensus, tum plurimarum litterarum cum Runicis aut Gotthicis ad finitas. Neque obstare debet haud dissimilis figuræ, cum priscis aliquot Hispaniæ nummis contemplatio; quum pateat ad instar bigatorum & denariorum veterum, aliorumque id genus priorum temporum, aureos & argenteos Gotthorum nummos passim percussos. Talium certe ingentem quandam copiam, cum alibi, tum maxime in Cimelio Serenissimi Electoris Palatini versare mihi non semel licuit. Neque tamen hæc à me adferuntur, ut me morosum aut iniquum alterius sententiæ patronis præbeam.

Circa litterarum Adfectiones & Permutationes.

Litterarum etiam adfectiones varias in earum alternatione vel permutatione, nummi suppeditant, quæ ad scripturæ veteris rationem capiendam aut explicandam immane quantum conferunt. Nec enim hic, quod vulgo nonnulli existimant, casui continuo, aut errori adscribenda plurima, quæ in iis à recepto scribendi usu aliena sæpe videntur. Confusas enim nonnunquam, & permutatas varias litteras apud ipsos veteres licet observare, cum ex fontibus aliis, tum vel maxime ex scripturæ veteris vestigiis, aut recentioris additamentis, aut pronuntiatione litterarum similium inter se & ad finium. Primo quidem ex scripturæ veteris vestigiis, ut in variis Græcorum nummis frequens est pro H, ut ΜΕΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ, & vel maxime in antiquis nummis Atheniensium, in quibus vulgo videas initiales litteras ΑΘΕ, pro ΑΘΗ, seu ΑΘΗΝΑΙΩΝ, quod mirabatur Goltzii commentator Nonnius. At vel inde liquet,